

Sygn. akt: I C 472/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Kubicki
Protokolant:	st. sekr. sądowy Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W.

przeciwko S. S. i M. S.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. na rzecz pozwanych: S. S. i M. S. kwotę 8.856 (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć) złotych - w tym podatek VAT - tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym przez adwokata z urzędu.

Sędzia R. K.

Sygn. akt I C 472/16

UZASADNIENIE

Powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. wniósł przeciwko pozwanym: S. S. i M. S. kwoty 45.454,20 CHF (franki szwajcarskie) z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od kwot:

- 45.556,37 CHF – od 1 maja 2010 r. do 30 września 2015 r.,
- 45.504,96 CHF – od 1 października 2015 r. do 9 listopada 2015 r.,
- 45.454,20 CHF – od 10 listopada 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.,

i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 45.504,96 CHF od 1 stycznia 2016 do dnia zapłaty - z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W uzasadnieniu wskazał, że (...) Bank (...) S.A.

w W. zawarł z pozwanymi umowę pożyczki nr (...) z dnia

2 maja 2006 r., zabezpieczonej hipoteką umowną zwykłą w kwocie 54.449,67 CHF oraz hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 11.978,93 CHF na nieruchomości będącej własnością S. S. – działce nr (...) w miejscowości R. – KW Nr (...). Pozwani przestali spłacać pożyczkę. Strony umowy zawarły ugodę z 17 czerwca 2009 r., ale i ta nie została przez pozwanych dotrzymana, dlatego została przez bank wypowiedziana. Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który stał się podstawą wniosku egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. Następnie bank przelał wierzytelność na powoda wraz z hipotekami.

Z uwagi na brak podstaw do postępowania nakazowego sprawę rozpoznano w postępowaniu upominawczym – nakazem zapłaty, od którego pozwani złożyli sprzeciw (nakaz utracił w wyniku tego moc – art. 485 k.p.c.), żądając oddalenia powództwa w całości. W uzasadnieniu podnieśli zarzut przedawnienia oraz wskazali, że umowa pożyczki jest sprzeczna z ustawą, dobrymi obyczajami i godzi w interes konsumentów, ponieważ nie zostali poinformowani przez bank o ryzyku kursowym (wręcz przeciwnie – byli zapewniani, że kurs waluty obcej będzie stabilny). Ponadto wadą umowy był zapis o potrąceniu rat pożyczki z rachunku pozwanych prowadzonego w walucie obcej przy zastosowaniu kursu kupna – sprzedaży obowiązującego w banku wg aktualnej tabeli walut, co oznacza całkowitą dowolność w ustalaniu kursu waluty.

Odpowiadając na sprzeciw pismem procesowym z 19.01.2017 r. (k. 197), powód podtrzymał stanowisko, przy czym zakwestionował zarzut przedawnienia, powołując się na nienaruszalność uprawnień wierzyciela hipotecznego i wskazał, że Sąd z urzędu powinien zastrzec pozwanym prawo powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości obciążonej hipotekami.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezsporne i potwierdzone dokumentami dołączonymi do pozwu (umową, k. 24-33, aneksami k. 34-37, zawiadomieniem wieczystoksięgowym i wydrukami treści księgi k. 38-40, 58-62, monitami k. 41-47, ugodą k. 47-48, pismem z 23.11.2010 r. zawierającym odstąpienie banku od ugody k. 49-54, b.t.e. k. 55, postanowieniem klauzulowym k. 56-57, postanowieniami z 16.01.2014 r. i 5.02.2015 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego k. 63-64, umową przelewu z 23.12.2014 r. k. 65-79, 124-126) są twierdzenia powoda, że (...) Bank (...) S.A. w W. zawarł z pozwanymi umowę „pożyczki nr 206- (...)” z dnia 2 maja 2006 r., zabezpieczonej hipoteką umowną zwykłą w kwocie 54.449,67 CHF oraz hipoteką umowną kaucyjną w kwocie 11.978,93 CHF na będącej obecnie przedmiotem wyłącznej własności S. S. działce nr (...) w miejscowości R. – KW Nr (...). Pozwani przestali spłacać pożyczkę. Strony umowy zawarły ugodę z 17 czerwca 2009 r., ale i ta nie została przez pozwanych dotrzymana, dlatego została przez bank wypowiedziana. Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który stał się podstawą wniosku egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne (KM (...)) zostało umorzone na skutek cofnięcia wniosku egzekucyjnego pismem wierzyciela z 3.02.2015 r. Bank przelał wierzytelność na powoda z hipotekami.

Uzupełniających ustaleń wymaga, co również jest bezsporne, że „pożyczka” została udzielona pozwanym jako konsumentom. Choć pozwana prowadziła wówczas działalność gospodarczą, nie ujawniła się w umowie jako przedsiębiorca. Tak czy inaczej nie został określony jako pozostający w związku z działalnością gospodarczą pozwanej. Pożyczka została udzielona w kwocie 54.449,67 CHF, zgodnie z §5 ust. 3 i 4 umowy na finansowanie zobowiązań w kraju wypłacona miała być w walucie polskiej przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna tabela kursów) obowiązujący w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego. Ze zgodnych twierdzeń stron na rozprawie i z zeznań pozwanej wynika, że tak też się stało – w złotych „pożyczkę” wypłacono pozwanym oraz w złotych dokonywana była spłata (potrącanie środków w złotych z rachunku - §13 ust. 7 umowy).

Mimo braku twierdzeń stron w tym kierunku należało też ustalić, że cel „pożyczki” został w niej określony wewnętrznie sprzecznie. W §3 wskazano ten cel jako dowolny, zaś w §5 ust. 5 przewidziano, że celem tym jest spłata kredytu w

G. M. Bank i zamknięcie limitu w (...) Bank (...) w formie przelewu na wskazany rachunek zgodnie z dyspozycją pożyczkobiorcy (dowód: umowa k. 24-33).

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie skierowane do dłużnika osobistego (M. S.) przedawniło się z upływem 3 lat od uznania właściwego długu (art. 123 §1 pkt 2 k.c.), jakim była ugoda z 17.06.2009 r. Odstąpienie banku od ugody nie zniweczyło skutku uznania długu zawartego w ugodzie. Po tej dacie nie doszło do żadnych czynności skutecznie i trwale przerywających bieg terminu przedawnienia. Nie jest taką czynnością ani wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, ani wystąpienie z wnioskiem o nadanie takiemu tytułowi klauzuli wykonalności – nie są to czynności wymienione w art. 123 §1 pkt 1 k.p.c. Przerwanie nastąpiło dopiero wskutek złożenia wniosku egzekucyjnego. W postępowaniu egzekucyjnym ma, na podstawie art. 13 §2 k.p.c., odpowiednie zastosowanie art. 203 §2 zdanie pierwsze k.p.c., co oznacza, że umorzenie tego postępowania niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem (Sąd Najwyższy w wyroku z 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, niepubl.

i w uchwale z 19.02.2015 r., III CZP 103/14). Od 17 czerwca 2009 r. trzy lata minęły 17 czerwca 2012 r. (skutek przedawnienia). W tym zakresie podstawą prawną oddalenia powództwa są art. 117 §1 i 2 i art. 118 k.c.

Przedawnienie nie nastąpiło w stosunku do pozwanego - będącego jednocześnie dłużnikiem osobistym i rzeczowym. Na gruncie analogicznego stanu faktycznego rozpoznawana była przez Sąd Apelacyjny w (...) sprawa o sygn. akt I ACa (...), zakończona wyrokiem z 4 marca 2015 r., w którego uzasadnieniu stwierdzono m.in.:

W dniu 12 kwietnia 2006 r. pozwany zawarł z (...) Bank (...) z siedzibą we W. umowę kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...). W celu zabezpieczenia wierzytelności Banku, ustanowiona została hipoteka kaucyjna do kwoty 927.831,36 zł na nieruchomości pozwanego położonej w O. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na skutek wypowiedzenia tej umowy przez S. z dniem 18 lipca 2008 r. wymagalna stała się cała kwota udzielonego,

a niespłaconego dotychczas kredytu, tj. 312.672,92 zł. Na podstawie umowy sprzedaży z dnia 31 marca 2009 r. powódka nabyła od S. wierzytelność przysługującą jej przeciwko pozwanemu z tytułu umowy kredytu hipotecznego wraz z zabezpieczającą ją hipoteką kaucyjną. Pomimo wezwania do zapłaty z dnia 26 czerwca 2009 r., pozwany nie uiścił żądanej kwoty. Zastosowanie mają przepisy obowiązujące przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. nr 131, poz. 1075), tj. do dnia 20 lutego 2011 r. Zgodnie z art. 10 ust. 1. tej ustawy – do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia

w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów

o rozporządzaniu opróżnionym miejscem hipotecznym. Stosownie zaś do ustępu 2 – do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1 w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. To samo dotyczy hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane

z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Z art. 10 ust. 2 zd. 2 tej ustawy wynika zatem, że do hipoteki kaucyjnej zabezpieczającej roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną powstałej przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej (tak jak w niniejszym przypadku), zastosowanie znajdują przepisy

w brzmieniu sprzed nowelizacji, tj. obowiązujące do dnia 20 lutego 2011 r. Konkluzja ta odnosi się w szczególności do obecnie uchylonego art. 104 u.k.w.h. (obowiązującego w dniu ustanowienia hipoteki kaucyjnej, tj. w dniu 12 kwietnia 2006 r.), który stanowi, iż hipoteka kaucyjna zabezpiecza odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki. Wskazany przepis znajduje zastosowanie również w sytuacji, gdy skutecznie został podniesiony zarzut przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką. Ograniczenie wynikające z art. 77 zd. 2 u.k.w.h. nie dotyczy hipoteki kaucyjnej, a co za tym idzie – możliwość zaspokojenia się z nieruchomości obciążonej obejmuje zarówno przedawnioną wierzytelność zabezpieczoną hipotecznie, jak też nieprzedawnione odsetki. Na ten temat wypowiedział się także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 marca 2012 r., w sprawie

o sygn. II CSK 282/11. Sąd Najwyższy zajął stanowisko, iż przedawnienie roszczenia w stosunku do dłużnika osobistego o odsetki ustawowe za opóźnienie, zabezpieczone przez hipotekę kaucyjną, nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Jak długo hipoteka kaucyjna figuruje w księdze wieczystej, wierzyciel może liczyć na ich zaspokojenie

z nieruchomości. Artykuł 104 u.k.w.h., sprzed uchylecia, jako przepis szczególny odnoszący się do hipoteki kaucyjnej, wyłączał w tym zakresie zastosowanie art. 77 zd. 2 u.k.w.h., w wersji sprzed nowelizacji, odnoszącego się do hipoteki w ogólności (LEX nr 1215166). Sąd Najwyższy we wskazanym wyroku wskazał wprost, że art. 104 u.k.w.h. dotyczący hipoteki kaucyjnej jest przepisem szczególnym wobec art. 77 zd. 2, który odnosi się do hipoteki w ogólności.

Zacytowane tezy z orzecznictwa Sąd Okręgowy w Olsztynie w niniejszej sprawie

w całości podziela. Hipoteka umowna zwykła i hipoteka umowna kaucyjna są wpisane do księgi wieczystej w sumach łącznie przewyższających dochodzone w tej sprawie roszczenie główne i odsetkowe. Podsumowując, jak długo figurują w księdze wieczystej, wierzyciel mógłby liczyć na ich zaspokojenie z nieruchomości.

Mimo braku przedawnienia w stosunku do pozwanego (dłużnika rzeczowego) powództwo wobec niego podlega oddaleniu z trzech niezależnych od siebie przyczyn.

Przede wszystkim dogłębna analiza umowy w zestawieniu z zeznaniami pozwanej skłania do stwierdzenia, że przeznaczenie środków wypłaconych przez bank zostało oznaczone, zatem mamy do czynienia nie z pożyczką, lecz - ewentualnie - z kredytem bankowym. Oczywiście mylne oznaczenie umowy nie przekreśla jej istoty (art. 65 §2 k.c.). Zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego (brzmienie ustępu 1 w dniu zawarcia umowy i w dniu dzisiejszym jest tożsame), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Udzielanie kredytów jest jedną z czynności banków przewidzianą w prawie bankowym. Do essentialia negotii umowy kredytu należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz

z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (Arkadiusz Kawulski, Komentarz do prawa bankowego. Uwagi do art. 69, LEX 2013). Umowa kredytu stanowi zatem odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Różni się od umowy pożyczki pieniężnej, której istota sprowadza się do przeniesienia środków pieniężnych na własność (przy kredycie środki są oddane do dyspozycji kredytobiorcy), braku konieczności określenia celu pożyczki (przy kredycie taki cel jest obowiązkowy), wreszcie udzielanie kredytów i udzielanie pożyczek pieniężnych to odrębne czynności bankowe. Jak wynika z treści zawartej umowy, kredyt spłacany jest w złotych. Również w tej walucie (PLN) kredyt został uruchomiony. Zatem w omawianej sprawie strony zawarły umowę, mocą której bank przekazał do dyspozycji pozwanej określoną kwotę złotych polskich stanowiących równowartość określonej w umowie ilości franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalana przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna tabela kursów) obowiązujący w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego. Zgodnie z umową strona pozwana miała spłacać kredyt w złotych według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty. Tak skonstruowana umowa nie stanowi umowy kredytu, jest nieważna na podstawie art. 58 §1 k.c. w całości, zawiera bowiem liczne odstępstwa od definicji legalnej zawartej w prawie bankowym. Do wskazanych essentialia negotii umowy kredytu bankowego należy bowiem określenie kwoty kredytu i waluty kredytu, określenie oprocentowania i zasad jego zmiany, cel kredytu i wysokość prowizji. Zobowiązanie kredytobiorcy polega na spłacie wykorzystanej części kredytu

z odsetkami i zapłaty umówionej prowizji. W omawianej sprawie wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu

i ustalenie wysokości raty odnosiło się do złotych polskich. W tej sytuacji kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej wartości kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota. Cecha ta stanowi znaczące

odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek zwrotu kwoty otrzymanej. Fakt ten wynika z włączenia do umowy klauzuli waloryzacyjnej, która powoduje, że wysokość zobowiązania wyrażonego w walucie polskiej jest modyfikowana innym miernikiem wartości. Włączenie do umowy takiej klauzuli wprowadza szereg problemów związanych z przełamaniem zasady nominalizmu, zasady określoności świadczenia, obarczeniu kredytobiorcy nieograniczonym ryzykiem kursowym, a także możliwości naruszenia przepisów o odsetkach maksymalnych

(J. C., Walutowe klauzule waloryzacyjne w umowach kredytów hipotecznych. Analiza Problemu., Palestra (...)).

Niezależnie od tego, zgodnie z art. 385⁽¹⁾ §1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. §2 - Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z §1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. §3 - Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. §4 - Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Klauzulą niedozwoloną jest postanowienie umowy zawartej

z konsumentem (lub wzorca umownego), które spełnia (łącznie) wszystkie przesłanki określone w przepisie art. 385⁽¹⁾ k.c.: 1) nie jest postanowieniem uzgodnionym indywidualnie; 2) nie jest postanowieniem w określającym główne świadczenia stron;

3) kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Pozwani w tym kierunku czynili powodowi zarzut i poparli go wiarygodnymi zeznaniami pozwanej. Powód nie przeprowadził zaś żadnej akcji dowodowej. Należy więc uznać, że warunki umowy nie były uzgodnione indywidualnie. W dalszej kolejności konieczne było ustalenie, czy te postanowienia dotyczą głównych świadczeń stron. Zgodnie z powołaną wyżej definicją umowy kredytu zawartą w art. 69 prawa bankowego do elementów przedmiotowo istotnych tego typu umowy należy obowiązek zwrotu kwoty kredytu wraz z umówionymi odsetkami i zapłaty prowizji. W omawianej sprawie wypłata kredytu w złotych polskich i zawarcie w umowie klauzuli waloryzacyjnej powodowały niemożliwość określenia świadczenia zarówno co do wysokości kredytu jak i rat spłacanej pożyczki z uwagi na możliwość jednostronnego ustalania kursu waluty przez bank. W ocenie Sądu, klauzule te są nieodzownymi klauzulami umownymi, bowiem kształtują prawa i obowiązki konsumenta - kredytobiorcy - w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszając jego interesy. Jako sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane są

w szczególności wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron umowy, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami stosunku obligacyjnego. Natomiast o rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w przypadku prawnie relewantnego znaczenia tego nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy. Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu i odsetek (opłat, prowizji) waloryzowanego kursem złotówki (lub franka). Jednocześnie prawo banku do ustalania - kursu waluty w świetle zawartej przez strony umowy nie doznawało żadnych ograniczeń. Skoro bank może wybrać dowolne i niepoddające się weryfikacji kryteria ustalania kursów kupna i sprzedaży walut obcych, stanowiących narzędzie indeksacji kredytu i rat jego spłaty, wpływając na wysokość własnych korzyści finansowych

i generując dla kredytobiorcy dodatkowe i nieprzewidywalne co do wysokości koszty kredytu, klauzule te rażąco naruszają zasadę równowagi kontraktowej stron na niekorzyść konsumentów, a także dobre obyczaje, które nakazują, by ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem i wykonywaniem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia, a sposób ich generowania poddawał się weryfikacji (S.A. w W. w wyroku z 21 października 2011 roku,

w sprawie VI ACA (...), M.Pr.Bank. (...)). Zgodzić się należy z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 21 lutego 2013 roku (w sprawie sygn. akt I CSK 408/12. OSNC 2013/11/127), iż eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne nie prowadzi do zniweczenia całego stosunku prawnego, nawet gdyby

z okoliczności sprawy wynikało, że bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta. Celem umowy jest najszerzej pojęty cel społeczno-gospodarczy umowy. Twierdzenia stron w tym zakresie podlegają dowodzeniu

w oparciu o ogólne reguły rozkładu ciężaru dowodu, najczęściej przy pomocy dowodu z przesłuchania stron i zeznań świadków. Zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi wynikającymi z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. na powódzie ciążył obowiązek wykazania swego roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości. W ocenie Sądu, powód nie sprostął temu obowiązkowi. Wobec zawarcia w umowie klauzul niedozwolonych

(a w konsekwencji uznania ich za niewiążących dla stron umowy) na powódzie ciążył - w razie założenia, że umowa była jednak ważna - obowiązek wykazania wysokości ewentualnego zadłużenia. Wyciąg z ksiąg rachunkowych banku stanowi dokument prywatny. Warto przypomnieć iż Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r., w sprawie P 7/09 (OTK-A 2011/2/12), przepis art. 95 ust. 1 został uznany za niekonstytucyjny w zakresie, w jakim nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw

i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, co znalazło następnie wyraz w nowelizacji tego przepisu poprzez dodanie do art. 95 ust. 1a. Zgodnie z treścią art. 253 k.c. jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić. Jeżeli jednak spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać. Powyższy przepis nakłada zatem na powoda obowiązek udowodnienia okoliczności wynikających z wyciągu

z ksiąg rachunkowych banku, w sytuacji zakwestionowania tego dokumentu przez stronę pozwaną. Podobną argumentację przedstawił Sąd Okręgowy w Toruniu

w wyroku z 13 lipca 2016 r. (I C (...)) i Sąd Okręgowy w Olsztynie ją aprobuje.

W niniejszej sprawie powód – odpowiadając na sprzeciw – wdał się w polemikę, nie przedstawiając żadnych nowych dowodów. Polemika ta zresztą była pełna nielogiczności i sprzeczności. Skoro powód przyznał, że tylko pozwany jest dłużnikiem rzeczowym i że niniejsze postępowanie zostało wszczęte w celu wszczęcia egzekucji

z jego nieruchomości - dlaczego pozwał dwie osoby? Skoro przyznał, że należało zastosować przy ewentualnym zasądzeniu zastrzeżenie odpowiedzialności pozwanego do przedmiotu zabezpieczenia – dlaczego nie wspomniał o tym w pozwie? Zupełnie niezrozumiałe są sformułowania typu: „podstawą wystąpienia z roszczeniem przeciwko pozwanym był stosunek obligacyjny łączący powódkę z bankiem z nie umowa pożyczki” i „co najwyżej w stosunku do banku (...) pozwani powinni zgłaszać swoje uwagi i zastrzeżenia” oraz „podstawą dochodzenia należności od pozwanej jest art. 509 k.c.". Na zadane na rozprawie pytanie o art. 513 k.c. w tej sprawie przedstawiciel powoda nie potrafił rzeczowo odpowiedzieć. Wówczas też podtrzymał powództwo wobec obojga pozwanych jako dłużników rzeczowych, mimo przyznania, że pozwana dłużnikiem rzeczowym nie jest (protokół k. 239).

Niezależnie od tych dwóch argumentów należy wskazać, że skoro spłata kredytu miała nastąpić w złotych polskich, a powód nie złożył żadnego dokumentu (np. regulaminu), z którego wynikałoby, że w przypadku wypowiedzenia umowy kredytowej zapłata następuje w walucie obcej, to żądanie przed Sądem zapłaty w walucie obcej jest zupełnie nieuprawnione. Na gruncie art. 358 i 358¹ k.c. należy stwierdzić, że wierzyciel może żądać zapłaty w walucie obcej tylko wówczas, gdy suma pieniężna będąca przedmiotem świadczenia dłużnika została w tej walucie obcej wyrażona.

W niniejszej sprawie kredyt udzielony został w istocie w złotych polskich, zaś frank szwajcarski pełnił jedynie funkcję waloryzacyjną. Będąc wskaźnikiem waloryzacyjnym, frank nie może stać się przedmiotem żądania przed Sądem. Okoliczność, że hipotekę oznaczono w walucie obcej wynika w takiej sytuacji z wymagania przewidzianego

w art. 68 zd. 2 u.k.w.h., w dawnym brzmieniu i art. 68 ust. 3 u.k.w.h. w brzmieniu obecnym, natomiast nie oznacza, że odpowiedzialność właściciela nieruchomości jest określona również w tej walucie, gdyż co innego może wynikać ze stosunku prawnego będącego podstawą ustanowienia hipoteki i kreującego walutę spłaty zobowiązania zarówno dłużnika osobistego jak i rzeczowego. Każdorazowy nabywca nieruchomości obciążonej hipoteką bankową, który odpowiada rzeczowo według zasad określonych

w umowie kredytu bankowego dla spłaty tego długu, powinien we własnym interesie zapoznać się z dokumentami stanowiącymi podstawę wpisu hipoteki, dołączonymi do księgi wieczystej i określającymi między innymi walutę spłaty zadłużenia kredytowego (SN w wyroku z 29 kwietnia 2015 r., V CSK 445/14).

Z tych wszystkich – niezależnych od siebie – względów, na podstawie podanych wyżej przepisów, powództwo oddalono w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98, art. 122 k.p.c. i §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

sędzia R. K.